

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:			
Helyben:		Vidékre küldve:	
Egy évre . . . 10 kor.	— fill.	Egy évre . . . 16 kor.	— fill.
Fél évre . . . 5	—	Fél évre . . . 8	—
Negyed évre . . . 2	— 50	Negyed évre . . . 4	—
Egy óra . . . 1	—	Egy óra . . . 1	70
Egyes szám ára 4 fillér.			

Felelős szerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

1000 szavú hirdetés sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször ismételt hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szöveg 4 fillér.

TÁVIRATOK.

A kereszt kitűzése az egyetem tantermében.

A „Debreczen” eredeti távirata.

Budapest, márc. 18.

Megbotránkoztató eset történt ma az egyetemen. A klerikális ifjak ma reggel 7 órakor összebeszéltek s a jog és bölcsészeti fakultás tantermeiben kifüggesztették a fekete ébenfa keresztet.

Az ifjuság másik része, mikor észrevette a klerikálisok csinját, tiltakozott ellene. A szolgáknak szóltak, kik a keresztetel nyomban le se d t é k.

A leszedés alatt óriási izgalom volt. A klerikálisok összeveszték a másik résszel s verekedtek a termekben.

— Nem vagyunk papok! nem engedjük kitűzni! — kiabáltak a liberálisok.

Végre is a klerikálisok győztek s újra kitűzték a keresztet. Ez alatt jelentést tettek a rektornak, a ki gyorsan az ifjuság közzé sietett s akkor érkezett meg, mikor a keresztetel másod ízben kitűzték.

A rektor elrendelte, hogy az ő további intézkedéséig a keresztetel hagyják fönn.

Ezután az egyetem tanári kara rögtön ülésre jött össze, mely ülés még most d. u. 2 órakor is tart.

A klerikálisok is gyűlést tartottak s elhatározták, hogy addig nem nyugszanak, míg a kereszt kitűzését el nem rendelik.

A tanárok közül Király József és Kovács Gyula kijelentették, hogy az előadásokat nem tartják meg az olyan termekben, ahol a tanári kar határozata ellen állást foglalnak s délelőtt nem is tartották meg az órákat.

Antal Gyula, Saághy egyházi jog tanárai megtartották az előadásokat. A hallgatók csupán a klerikális ifjak voltak.

Az egyetem falán plakátokon szövelítják fel a klerikálisok az ifjuságot, hogy védjék meg a keresztügyét.

Az egyetemről kiszivárgott hírek szerint a klerikálisok az egyetem tanácsjegyzőjét meg-

verték, a zajongás, lárma még mindig tart.

A klerikálisok felkérték Pichler képviselőt, hogy interveníáljon a kereszt mellett.

Pichler kijelentette, hogy ez a párt dolga. D. u. 2 órakor a klerikálisok küldöttsége a kereszt kitűzése ügyében felkeresi Wlassics minisztert.

Budapest, márc. 18.

Kisfaludy rektor Wlassics miniszternek jelentést tett a tüntetésről. Az egyetemi tanács ma délben összeült s elhatározta, hogy az egyetemet két napra bezárja s addig az egyetemi tanárok azookban a tantermekben, ahol a kereszt ki van függesztve nem tartanak előadást. A most folyó szigorlatokat erre az időre szinte felfüggesztették.

Magyarok Milán koporsójánál.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

Budapest, március 18.

Szombaton lesz 40-dik napja, hogy Milán király Bécsben elhunyt, a Krusedoli zárdában ez alkalommal regnum lesz, melyre az elhunyt király barátai közül többen Budapestről is küldenek koszorut Krusedolba.

Annak idején Belgrádból híresztelték, hogy e napon Natália királyné elmegy Krusedolba, hogy férje koporsójára személyesen tegyen le koszorut; eddig azonban misem val arra, hogy a királyné tényleg beváltja-e állítólagos szándékát.

Harc a fölkelőkkel.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

Budapest, márc. 18.

Washingtonból jelentik: Mac Arthur tábornok egy távirata jelenti. A fölkelő filippinek tábornoka, Trias kilenc brittel és 199 emberével megadta magát. Trias tábornok letette az Egyesült Államoknak a hűségesküt.

Budapest, márczius 18.

Brüsszelből távirják: Wulför:agy. akit azzal biztak meg, hogy a belga ügynök halálát, a kit a Kongó államban a denalulnok meggyilkoltak, megboszulja, a Lubidi folyónál a fölkelőkkel találkozott, megverte és meghódolásra kényszerítette őket. A kongóiak négy halottat, ugyanannyi sebesültet vesztek.

Az utolsó kenyér.

Nyolc hétre terveztük az ingyenkenyér áldást hozó, életet adó munkáját és a 8 hét leteltével, mikor már a kalendárium szerint is kifelé haladunk a téből, bezárultak a kenyeres bolt ajtajai.

Mennyi csüggedő ember nyert újra bizalmat az élethez e 8 hét alatt!

A nyomor, a balszerencse gyermekeinek száma, a kik rozoga viskóban saját testük melegével óvják egymást a dermesztő hideg ellen s akik irigykedve osztozkodnak meg a hulladékokon sajnos, ezekre megy Debreczenben is. És ezek elérhetlen messzeségben látták az immáron közelgő tavaszt, különösen az idén, a mikor a természet kétszeres zordsággal lépett fel, pusztulással fenyegetvén azokat, akiknek a sorsa akkor is mostoha, az élete akkor is keserű, a mikor hajlékot ad minden kis bokor, eleséget minden csöpp növény.

A debreceni sajtó hasábjain jelent meg az a lelkes felhívás, amely a debreceni társadalomhoz szólott, hogy ne engedjük elpusztulni szegény embertársainkat, s ha egyebet nem tehetünk értük, adjuk meg nekik legalább, a mi az élethez föltétlenül szükséges, a mindennapi kenyeret. S hogy ez a szózat nem eredmény nélkül hangzott el, halásan hirdetik a szegények ezrei, a kik naponként részesültek az ingyen kenyér áldásában. Debreczen társadalmá dicséretes buzgósággal vett részt a jótékonyaság e munkájában, a melynél szebbet, nagyobbat képzelni sem lehet.

Látjuk a sok könyvet, a mit a darab kenyerek letörültek s látjuk főképen az elhagyottaknak és szegényeknek nagy sokaságát, a melynek a nagy darab kenyér visszaadta reménységét és bizodalmat a gondviselés, a társadalom iránt. Látjuk azt a hódítást, a melyet a szeretet, a humanizmus vitt véghez a legszebb fegyverrel, az Ur imájában is bennfoglalt, mindennapi kenyérrel.

A lefolyt 8 hét alatt, a természetben beérkezett adományokkal együtt, mintegy 5000 kor. értékű kenyeret és egyéb élelmiszert osztottak szét az éhezők közt.

Ti pedig Debreczen város földhöz ragadt szegényei, kik a 8 hét folyamán az emberi szeretet és nagylelkűség jótéteményeit élveztetek, ne nekünk

mondjatek köszönetet, ne az adakozó közönségnek, mert mi mindannyian csak eszközeiként szerepeltünk az isteni gondviselésnek. Hanem mondjatek el egy imát, dicsérjétek azt, ki kenyeret ad minden halandónak és kérjétek arra, hogy küldjön jobb napokat e házra, a kenyeres bolt helyett pedig juttasson számotokra munkát, hogy ne könyörgő szóval, hanem homlokotok verejtékével kereshessétek meg a mindennapi kenyeret.

Emlébeszéd Márc. 15-én.

Az ev. ref. felsőbb leányiskolában elmondta:

Sáfrány Lajos.

(Folyt. és vege.)

Masnap márt. 15-re virradva a „tizek tarsasága” már korán reggel együtt volt a „szabadság csarnok”-ában. Jókai meg egyszer felolvasta a 12 pontot, Petőfi pedig atszellemülten szavalta el híres forradalmi dalát a „Talpra magyar”-t. A már ekkorra nagy tömeggé szaporodott kavehái közönségnél óriási volt a hatása a költeménynek. S ezután a lelkes csapat, — mely az az utcán óriási tömeggé szaporodott, kiindult diadalutjára; nem volt más fegyvere, mint a 12 pont és a „Talpra magyar” meg lelkük teremtő tüze. A felsőbb iskolák hallgatói tanáraik előadását odahagyva lelkesen csatlakoztak a csapathoz, Petőfi újra es újra elszavalva riadoját, újra es újra megeskette őket a magyarok Istenének szent nevére, hogy „rabok tovább nem leszünk!” S esküdött vele mind, a gyermek, ifju es öreg.

A városi tanács is lelkesen csatlakozott a mozgalomhoz, aláírva elükön a polgármesterrel a 12 pontot. Ezután a forradalmi programját s Petőfi költeményét, nem kérdezve censort, hatóságot: kinyomat-

ták s ezzel meg volt valósítva Magyarországon a sajtószabadság nagy gondolata. Magasra emelve mutatta Irinyi József a népek a szabadsajtó első lehelletét:

— „Ime, itt van a sajtószabadság első terméke, a nép hatalmának első műve!”

Es a sajtó zakatolva ontotta a „Talpra magyar”-t. A nép pedig égő vágygyal kapkodta a példányokat.

„Mintha a közönség minden tagja — írja egy szemtanú — i badott kedvesét szabadította volna meg sötét börtönéből, oly elragadtatással örvendett a bilincseiből kiszabadult gondolatnak, azon egyetlen kincsnek, mely az embert a teremtés koronájává magasztosítja.”

Örömmámorban oszlott szét délben a tömeg, hogy délután folytassa a megkezdett nagy művet, mely három század mulasztását volt helyre: ótolandó.

Három óraker nagy tömegekben vonult Pest népe a nemzeti muzeum előtti tere. A vezető ifjuság közül a hatalmas lépesőzetre kilépve Petőfi elszavalta immár ötödször forradalmi dalát s a mamoros tömeg ötödször esküdött vele.

Ezalatt fent a budai várban a tüzészet az agyuk mellé égő kancoccal állította a helytartó tanács. A forradalmi tömeg pedig fegyelmezett rendben vonult fel a muzeum elől egyenesen a kormányzó tanácshoz, követelve programja egyik pontjának megvalósítását, t. i. politikai foglyok szabadonboacsattatását. S a helytartó tanács feje gróf Zichy Ferenc az események hatása alatt, nem szívesen har, de ellenkezés nélkül nyitotta ki a börtönöket s a foglyokat, kik szabad szellemű nyilatkozataik miatt fogva voltak, köztük Tancsics Mihályt a lelkes írók örömrivalgás között adta vissza családjaiknak.

Hosszu volna teljes részletességgel vis szaadni a nap képét, de meg a toll, az ajk erőltlen is volna reá. Elég legyen a továbbiakból annyi, hogy a ragyogó nap méltó epilógját képezte a nemzeti színházban tartott diszeloadás. A legnagyobb magyar tragikus színesz: Egressy Gábor hatodszor eskette a színműltig telt színház publikumát

a „Talpra magyar”-ral. Az ünnepi darab a Katona „Bánk-Bán”-ja volt, záradékul pedig a közönség a francziák remek forradalmi dalát, a Marseillais-et zugta megittasulva a nap mámorától.

Igy végződött az isten igazában való dicsőséges, szép nap. Valóban az aratás napja volt. Sok, sok nemzedéknek, sok millió szívnek óhaja, imája vált valóságra egy nap alatt. Az ember ily időkben órák, napok al tt: evék, századok munkáját végzi... Az emberi akarat szétőri rendes korlátait s a lelkesedés tüzeiben égve, alakot teremt isteni mindenhatósággal.

Es a mi a nagy nap emléke körül a dicsőség fényét még ragyogóbbá teszi: az a tény, hogy mindez egy csepp vér kiöntása, a rendnek, a nap méltóságának egy csöppnyi megzavarása nélkül történt meg. Az a tömeg, mely századok épületét mindenható erővel rontott szét, tiport semmivé: az a tömeg óriás munkáját csak öröme könnyeinek hullásával, de nem a forradalmak megszokott vérontásával peesételte meg. A Historia földig hajtja zaszlóját ily nagyság előtt!

Mig ezek történtek a fővárosban: az alatt a Pozsonyban ülésező országgyűlés küldöttsége Bécsben az uralkodó szívének a nagy reformok iránti megnyerésén faradozik. Kossuthot a bécsi nép apostola gyanánt üdvözli, boldog ki langszavat hallhatja. Es a küldöttség nem járt eredménytelenül, mert már 17-én azzal a hírrel ter vissza Pozsonyba, hogy az uralkodó a nemzet minden kívánságot meghallgatta es a rögtön összeült országgyűlés megalkotta az örökké nevezetes, mai alkotmányos szabadságunk rendithetetlen alapkövet: az 1848-iki törvényeket 31 cikkelyben. Azokat az uralkodó április 7-én szentesítette is es 11-én személyesen, az uralkodó család jelenlétében magyar nyelvű beszéddel zárta be az országgyűlést.

„Szabad lett hát ismét Árpád nemzete „annyi szenvedés, oly sok vizzály után;” Az anyaország egyesült Erdélyvel s viszsaszállt ismét a Hunyadiak birodalma. Ausztria gyamkodása megszűnt s Magyar-

Tollrajzok a régi Debreczenről.

Papírra vetette: Zoltai Lajos.

(Folytatás.)

A Bikától — a Kistemplomig.

Ezen a szakaszon majd minden ház történetét levezethetném 1670-től a mi időkig. De hát akkor tulon-túl hosszadalmas lennék. A kétemeletes Ranunkel ház 1721-ben Szilágyi Borbely Lászlóé később Csóka Istváné volt. Ennek özvegye Szabó Anna 1742-ben 800 vonas frton eladta Mihályfalvy Istvánnak es Nánási Erzsébetnek. Magvaszakadás jusan 1770 körül a város tette rá a kezét erre a házra, — de elpörölte a Nánassy család. Nánassy örökösöktől került a posztokeroskodó Ranunkelék birtokába.

Délről való szomszédjáról, mely ma is tömörfalú, alacsony boltozatos ház csak annyit említek, hogy 1678-ban Kondoros János birta. 1721-ben a város adta el 1150 frton Vass János Urannak es feleségének Ujfaluassy Erzsébetnek.

Jelesebb nevek füződnek a Sestina hazhoz. 1663-ban a Dul családé volt. 1678-ban Dul Mátyásnéól es fiatal Dul Mihálytól Tiszteletes Komáromi

István Debreczen történetének e kimagasló alakja es felesége Csataári Anna vásárolta meg 1075 frton; ugyanekkor Csapóútcái házukat ezek eladták 500 frton Fekete Györgynek.

Elevenítsük fel, a mit róla halálakor 1704. apr. 27-én írott a város krónikása: „Komáromi István Uram, ki Anno 1661-ben vetettet volt a Nemes Tanács rend köziben, es Eskütt Birosagot, Városi egyebb tiszteket súlyos követésegeket, a Török Portára a Német Udvarhoz sok izben viselt, Föbirósagot hétszer egymint A. 1683, 85, 88, 91, 93, 98, 99 dicséretessen töltött el, meg holt tegnap 80 esztenős korában. Ket praedikatioi solennitással el temettetett ma.”

E derék férfinak gyermekei nem maradván, oldalági rokonaira szállott a ház, akik (Marjalaki, Csiszar, Fiesur, Tótfalusi, Viski nevéek egyfelől, Csataári, Erdélyi Szabó nevéek másfelől) 1741-ben 1800. m. frton eladták dr. Buzinkay György város fizikusának — tiszti orvosának — es feleségének Baranyi Klárának. Azután a Dobozy családra szállott. Mert Buzinkay György 17 éves leányát Klárát özvegy Dobozy Mihály, a debreceni híres Dobozyak kitünő ivadéka, a tiszántuli ev. ref. egyházkerületnek az apósa, Patay Sámuel utánfokurátora vette nőül, 63 éves korában. E házasságból született ifj. Dobozy Mihály es Lajos 1791-ben eladták az anyai házat 4000

frton Kabai Sándornak es Poroszlai Zsuzsánnának.

A Simonffy utcai 2. számú bérház helyén 1671-ben nemzeti Csataári Balint Uram lett a gazda, 668 frton megvásárolván Kiss Mihály aram házat. 1785 után özvegy Váradí Baranyi Pálné vette meg. Gyermekei 1808-ban 9000 rh. frton átadtak testvéröknek Balikó Gábornak. Ennek halála után 1810-ben 18065 vfrtért Németh Sándor kalmár birtokába került. Arra pedig már mindenki emlékezhetik, hogy a város Aron Miksától ezeltört háromévvél 70,000 frton vette meg ugyszólván — a pusztá telket.

A másik városi bérház s Simonffy-utcának is az eleje az ugynevezett Kardos haz helyét foglalja el. Hajdan nemesi kiváltságokat élvező telek, nemesi kuria volt ez. Valószínű, hogy utolsó nemzeti királyunk Szapolyai János e házban élvezte e boldog pásztor órák örömeit a szép Kardos Imrénével, mikor országos gondjaitól megpihenni Debreczenbe tért néha be.

Nemesi kuria a város szívében zavarta a függetlenségre törekvő debreczeni tanács törvénykezési jogkörét. Mihelyt tehetto, rögtön megvásárolta a Kardos házat s kétszázadon keresztül koresmának használta. Ez volt sokáig leghiresebb csapszéke a városnak. 1802. után a Kardos udvar két oldalán áruöl-színeket építettett a város. Egyiket

ország elfoglalta régi fényes helyét a független államok sorába. A királyi hatalom joga okos korlátok közé szorított, adót, közterhet a nemzet akarata nélkül kivetni nem lehetett. Minden vallás, minden nemzetiség szabadságot nyert. A kormányzást a nemzet előtt felelős miniszterium viszi. S mindez betetőzést nyert a gondolat, sajtó és népszabadság, a jobbagyság felszabadságának kivívásában.

És a nemzet hálát adva a nagy Istennek megkezdve alkotmányos életét, kezében a szabadság pálmáját . . . !

S hogy ezután mi következett . . . hogy nem soká lángba, vérbe borult a haza, hogy ezután nem sokára a „szent háború”-ra hívta fel a lángelkű Tyrtaeus megtámadott, rutul kijátszott nemzetét, hogy ezután termett a hős, mint a fűszál a réten, hogy ezután az apa, meg a gyermek egymás nyomában hullottak el s szenteltek meg vérökkel a csatater porát és hogy a nagy temetés után v a k i t ő sötétség terjeszté ki szárnyát, melyen alig-alig pislogott át a nemzet lelkének egy-egy szikrája, egy-egy lángja, mint őrüz az éjszaka sötétében . . . ne, óh ne szóljak erről ma, ne hulljon ma egy atomnyi könnyesepp sem; függőnyt a Golgotha ele, ma az örömek napja vagyok!

Örök ifju nap, te rugyafakasztó martius Idusa! Ime ötvenhárom év után nyújtja a kis csapat feléd a pálmát, a babért. Ne tűnj el lelkünk elől sohasem; taníts bennünket ezer évet ért megiljodott nemzetet; vedd karjaidba a gyermeket, ha látnád, hogy kores nemzedéke Árpádnak, hogy feladni kezdi mi a szabadság s felölteni készülné a szolgaság lánczát, vedd karjaidra s szívet lelkét összezuzó, velejéig ható hangon zugd a fülébe: „A haza minden előtt!”

Színház.

Színházi műsor:

Holnap kedden, márc. 19-én **A varázshegedű.** Operette 1 felv. Ezt követi **A pajkos diákok.** Operette 2 felv.

már az 50-es években, a másikat pedig csak pár évvel ezelőtt bontották le.

A „Debreceenhez” címzett vendéglő fundusának multját 1669-től fogva ismerem. Regi épületnek látszik még sem idősebb 102 esztendősnél. Az előtt földszintes ház volt, tömör téglafalakkal, — ezekre rakták 1798-ban az emeletet. A telket 1669-ben Szepesi Mátyásné, Szent-Péteri Erzsébet eladta Diószegi Istvánné Szent-Péteri Katalinnak 600 m. frton. 1693-ban Csékö Zsigmond bírta. 1728-ban már Embert Erzsébet Gőnéi Szabó Györgyné adta el Zilahi Mártonnak s feleségének Fekete Erzsébetnek 1709 vonás frton.

Mindig nő árusította. 1767-ben is Boross Sámuelné Nábrádi Annától vásárolta meg 3700 frton, váradi Baranyi Miklós, Ungvári Katától született, de kitagadott fia septemvir Baranyi Miklósnak, kiknek esodával határos történetéről három kötetes könyvben regél Jókai Mór. Baranyi Miklós ezt a házat legkisebbik fiának Baranyi István kalmárnak adta át. Ez meg a felesége Molnár Zsuzsanna építették fel a házat, úgy ahogy igen kevés változtatással ma is fenn áll.

Rachbauer uram, annak a kor-nak Debreczenben legkeresettebb építőmestere vállalta fel s az építésért csupa aranyezüst pénzben 4548 frtot kapott.

Márc. 20-án újdonságul **Koldus és királyfi.** Operette 3 felv.

Márc. 21-én **Ugyanaz.**

Márc. 22-én újdonságul **Coraille és Társa.** Bohozat 3 felv.

Márc. 23-án **Ugyanaz.**

Ocskay brigadéros.

Ha magyar néven akarnók megnevezni azt az eljárást, mit legujabban a színház vezetősége meghonosított, azt irhatnók, hogy a közönséget becsapják. Mert ha nem ez lenne a cél — nem jelezték volna tegnap este is az utolsó pillanatban fekete táblán, hogy sajtóhiba történt, amennyiben a színlapon helytelenül van kitüntetve, hogy Ocskayt Komjáthy játszsa — mert ezuttal Odry Árpád lép fel Ocskay szerepében. Nem tulajdoníthatjuk azt véletlennek, hogy csak az utolsó pillanatban vettek volna észre a színlap téves jelzését — mert jól tudjuk — szombat este már ki volt adva a szerep Odrynak s bizonyára valaki nek az is eszébe jutott, hogy a színlapot ki kell igazítani. De ezt jónak látták elfelejteni — akárcsak mikor olyan „hirtelen” berekedt az igazgató Gyranó előadásán.

A telt ház közönsége tegnap is bosszankodott — de csak azért, mert ilyen meglepetéseknek teszik ki. Ez ellen az új eljárás ellen határozottan tiltakozunk s haszon oda a vezetőség, hogy ilyen meglepetések meg ne történjenek. A m. t. színiügyi bizottság is beleszólihatna ebbe a dologba.

Az előadás tegnap különben teljesen felforgatott szereposztással került színre. Ocskayt Odry; Jávorkát Serfőzy; Hamzát Halász játszotta.

Odry Árpád Ocskayjával foglalkozunk első sorban. Megjelenésre szép Ocskay. Legnagyobb hibája az volt Odrynak, hogy nem tanulmányozhatta kellőképen szerepét — ami az idő rövidségénél fogva csak természetes. Alapfelfogása elég jó volt. Hiányos játékból kilehetett venni, hogy ő nem a mindig dühös haragos Ocskayt mutatja, hanem meg volt benne a közvetlenség. Mint irtuk — legnagyobb hibája

az volt, hogy nem tanulmányozhatta szerepét s így még zokon sem vehetjük tőle, hogy alakítása nem elégítette ki varakozásunkat. Egy ilyen — igazán tanulmányt igénylő szerep eljátszásához idő kell — s csak úgy hirtelen egy napi tanulás után — mialatt még a szerepet akadálytalanul megtanulni is alig tudja a szereplő eljátszani ilyen szerepet nem lehet, — s épen az idő hiányzott Odrynál, hogy szerepét teljesen kidolgozhassa. Előismerést érdemel igyekezete, hogy oly rövid idő alatt vállalkozott Ocskay eljátszására. Mindemellett sok szép sikerült jelenése volt, különösen ott, hol az érzelmeket kell kiemelni. E helyeken s ezt elődjével szemben már ezuttal is külön javára írjuk — játékában szivérvés s mélység volt s ezek a jelenetei hatottak. Ott azonban, hol a kitérésseivel hat Ocskay — s ez sokszor előfordul — nem tudott hatást elérni — már azért sem, mert organuma nem elég erős olyan kitéréssekhez, mit Ocskay szerepe megkíván. Ha több ideje lesz szerepének tanulmányozására, az esetben játéka gördülékenyebb lesz s szebb sikert is fog elérni.

A közönség mindazonáltal méltányolta buzgalmat, igyekezetét s gyakran hívta a lámpák elé még nyílt színen is.

Jávorka szerepében Serfőzy György igyekezetet árult el s ha nem is aratott nagy sikert, Jávorkát elég jól s tisztességesen játszotta meg.

Fáy Flóra Tisza Ilona szerepét ezuttal gondosabban játszotta meg s tegnapi játéka után méltán azt mondhatjuk, hogy Tisza Ilonája teljesen kifogástalan volt.

Szabó Irma a cigányleány szerepében tegnap is művésznő volt. A többi szereplők, Tanay, ifj. Szathmáry, Környey, Sziklay mindnyájan kifogástalanul játszottak.

Nagy Gyula Pyber vikáriusáról most is azt mondhatjuk, a mit előzőleg már elmondottunk.

A rendezésnél több hiányokat tapasztaltunk.

Az 1802-diki nagy égés elhamvasztotta Baranyi Istvánék házat is. Ujraépítése 5489 Rh. forintba került. Ott, a hol most Nemeik András legkitartóbb törzsvendégei gyűlnek össze naponta vig poharozásra, ott virágozott száz évvel ezelőtt Debreczen legelső női divatáru kereskedése.

Hogy mi mindent és milyen gazdag választékból vásárolhattak alföldi asszonyok ebben a dusan berendezett üzletben, az egyformán érdekelheti a mai nőket és divatáru kereskedőket. Az 1821-ben felvett bolti leltár talált ott 175 rőf fekete, fehér, gyöngyszín, selyem, gránát stb. ajju aranyvirágos materiát, rőfe 6 rh. frt, 31 rőf különféle faju, színű kamukát, rőfe 4½ rh. frt. 80 méter sima és tráfos színes Grosdetourt, rőfe 3 rh. frt. 150 rőf virágos és sima Atlaszt, rőfe 1¾—3½ rh. frt. 127 rőf Pappier atlaszt, 90 rőf mindenféle Levantint, rőfe 3—4½ rh. frt. 850 rőf fekete és minden elképzelhető színű Tafotát, rőfe 8 rh frtig. 125 rőf selyem Moort, rőfe 5 rh. frt. 180 rőf mindenféle manchetereket. 300 rőf egész és fel teveszőr materiákat 5 rh. frtig. 276 rőf Callandert 3 rh. frtig. színes Concente ket, Angineket, Veleszeket, Damisokat, Canavászokat, Hernátzokat, rumburgi, szennyes Gyölesokat, Patyolatokat, Cammertuechokat, Percalokat, Bársonyokat, Antalás és Tintuchokat, Kartonokat, Kattonokat 100 és 1000 rőf mennyiségben. Tömérdek selyem, kás-

mir, pamut, patyolat keszkenőket, fátlyakat, selyem, percal, bőr, schwedische, sárga mosó stb. hosszú és rövid kesztyűket, strimpfliket, fekete, fehér, bécsi, Tintuch, Petinét, német esipkéket olasz szegő pánthikákat és mindenegeb féle pánthikákat stb. stb. — amiknek összes értékét 30457 rh. frtra becsülték a leltározók. És ennek a nagy üzletnek feje, vezetője tulajdonképpen egy — debreceni civis asszony volt: Molnár Susánna.

Baranyi István és felesége magtalanul haltak el, amaz 1818, emez 1821-ben. Nagy vagyonukon a két fél rokonai, a debreceni ref. egyház és a kollegium osztottak. Egyház és kollegium a 28000 rh. forint kegyes hagyomány fejében a piac-utcai házat vették át. De a rokonok által indított per miatt jobbnak látták, ha eladják.

Az egyik örökös ifj. Molnár Sámuel és felesége ns. Somogyi Eszter vette meg 1830-ban 30000 váltó forinton. A 70-es években a Molnár-féle tömegettől Simonffy Sámuel ügyvédi kamarái elnök vásárolta meg 47000 frton. Azóta aránylag esekély uj beruházás mellett is értéke megkétszereződött. 1896-ban 125000 frtra tartotta mostani tulajdonosa Simonffy Emil. A város pedig csak 90000-et volt hajlandó adni érte.

(Folyt. köv.)

A hajdu-bagosi apagyilkos bírái előtt.

— Esküdszéki tárgyalás. —

Debreczen, márcz. 18.

Ma ült össze ez évben az első esküdszéki K. Varga Lajos h.-bagosi apagyilkossági bűnpörebén.

A párját ritkító apagyilkosság megélének emlékezetében van a közönségnek, erre mutat az a nagy érdeklődés, hogy a hallgatóság zsufolásig megtöltötte az első számú nagytermet, a hol a tárgyalást tartották.

Az érdekes bűnügyet a következőkben ismertetjük:

K. Varga Lajos h.-bagosi gazdálkodónak két fia volt s míg a kisebbik Károly volt a család kedveltje, addig az idősebb Lajos örökösén csak a szidalmakban s ütlegekben részesült. Az apa különben is izsakos, erőszakos természetű ember volt s e miatt napirenden voltak a civakodások.

A már legény fiu elkéserevésében végre is elhatározta magában, hogy elteszi apját láb alól. Revolvert vásárolt s egy este mikor apja a koresmából hazatért megröhanta, szembe állította magával s hat-szor egymás után rálőtt.

A szerencsétlen apa meghalt s a gyilkost rövid idő alatt elfogták a meggyilkolt fia K. Varga Lajos személyében.

Ez ügyben a debreczeni kir. törvényszék a múlt év szeptember hó 21-én tartott már esküdszéki tárgyalást, de akkor ítélet még nem került sor, mert közvetlen tárgyalás befejezése előtt dr. Isóó János törvényszéki orvos indítványozta, hogy első sorban tétessék vizsgálat tárgyává az, hogy a meghalt apa testéből kivett golyók beilleszthetők-e a bűnjelkent esatolt revolverbe. A vizsgálat után arra a meglepő eredményre jutottak, hogy a gyilkosságot nagyobb kaliberű revolverrel követték el. A kir. ügyész indítványa után a törvényszék elrendelte, hogy a holttestet exhumálják és szedjék ki abból a meg bennmaradt golyókat, hogy azokat is hasonlítsák össze a többiekkel.

A másodszori vizsgálat befejezése után mára tüzte ki a törvényszék a tárgyalást. A tárgyalásról a következő tudósítással számolunk be:

Pont 9 órakor délelőtt nyitotta meg Székely István elnök a tárgyalást. Szavazó bírákúl Kolbényer Kálmán és Tattay Ferencz tszéki bírák szerepeltek. A vádhatóságot Horváth István alügyész képviselte, míg a vádlott K. Varga Lajos védője Dr. Kálmán helyi József volt.

Miután kisorsolták az esküdteket, bevezettek az apagyilkossággal vádolt legényt.

Alacsony, tömzsi, alig 22 éves suhane. Egész viselete nyugalmat árul el, szemében inkább a dacz, mint a megbánás látszik.

Konokul tagad mindent. Az elnök kérdésére azt valja, hogy a csendőrség előtt azért vállalta magára a gyilkosságot, mert nagyon gyenge szívé.

A mult tárgyalás folyamán már töredelmes vallomást tett, most azonban tagadja a szörnyű tett elkövetését.

Szelecsky Gáspár csendőrmester fenyegetésére vallottam mindent magamra, — mondta vakmerően.

Hát aztán mi haszna volna abból Szelecskynek? — kérde az elnök.

— Hogy becsületet szerezzen magának, de nem tudta ám kideríteni . . .

— És ezért vallott be az elmult tárgyaláson mindent?

— Ezért. Szelecskytől féltem. De most már tudom, hogy velem a jó Isten. A törvényszék fogházában hasznos könyveket olvastam. Tudom, hogy velem az igazság.

Majd valóságos szónoklatot kezd tartani.

— Azért gyanakodtak rám mert a feleségem elvált.

Az elnök felolvassa előtte azt a vallomást, amit a vizsgáló bíró előtt tett.

A jegyzőkönyv tanúsága szerint K. Varga Lajos elhatározta már előtte való nap, hogy apját elteszi láb alól. Forgópisztolyt vásárolt s azt elrejtette az istállóba.

Tudta, hogy az apja esténként mikor hazajön, előbb benéz az istállóba. Ezt a percet választotta ki gyilkos terve kivitelére.

A gyilkosság elkövetésének napján egész nap nyugodt volt. Este egész hidegvérrel megvaesorázott, majd kinézett a kapuba, hogy jön-e már az edés apja, megvizsgálta a széna közé rejtett 6 lövetű forgópisztolyt s lefeküdvé a szénatartóba nyugodtan várta áldozatát.

Este mikor a nyolcz órát kezdték harangozni, lépéseket hallott. Az apja jött valakivel, a kitél a kapuban elvált. Az öreg Varga aztán mint szokása szerint bement az istállóba s megkérdezte:

— Itthon vagytok-e?

— Én igen — felelt a fiu minden igazgatottság nélkül. — Károly a faluban van.

Még pár szót szólott az öreg s azzal kifelé indult az istállóból. A fiu azonnal talpra ugrott s utána lopózkodott. A konyha ajtóban érte utól s a balkezével visszarántotta, úgy hogy áldozata arecal volt fejéje.

— Mit akarsz? — kérdezte az öreg ember.

Az elvetemedett fiu erre minden igazgatottság és félelem nélkül az edés apja mellének szegeste a fegyvert s elsütötte. Az első lövésre nem bukott el a halálra sebezett ember, csak a másodikra rogyott le az udvar porába. Az állatias érzületű fiu összesen hat lövést tett apjára, hogy biztos legyen, hogy meghalt.

Majd kinyitotta az utca ajtót, hogy azt higgyék a hazbeliek, hogy a gyilkos az utcára menekült. Ezután kivette apja zsebéből a pénzt reát s a forgópisztolylyal egy szénaboglya alá rejtette. Úgy vélekedvén, hogy ezáltal félrevezeti a hatóságot, a kik majd rablógyilkosságot fognak feltételezni. Úgy tervezte, hogy a temetés után az elrejtett tárczát a pisztolylyal együtt majd a káposztáskert árkába fogja dobni.

Tíz-tizenöt perc mulva kezeit tölverde rohant be az istállóba a gyilkos edesanyja az elvetemedett fiuhoz.

— Gyere ki, megölték az edesapád!

K. Varga László jól tudta játszani szerepét s ó maga futott sirva-jajveszékelve a törvény embereiért a község házára.

Február 23-án temették el az öreg K. Varga Lajost. A temetést követő éjjel a gyilkos kivette a szénakazalból a tárczát s amint előre tervezte a kert alatt elhuzódó mély árokba dobta.

Eddig a gyilkos vallomása amit a vizsgálóbíró előtt tett. Ma már nem akar semmire visszaemlékezni.

Mindent tagad. Mikor az elnök felolvass egy-egy részletet a valamásából belebele szól.

— Nem igaz. Sült hazugság az egész.

— Hát akkor miért vallott így a vizsgálóbíró előtt.

— Azért mert féltem, hogy ha kiszabadulok, Szelecsky csendőrmester mit csinál velem.

Meghazudtol mindent. Utóbb még a jegyzőkönyv hitelességét is.

Persze ezek mind olyan naiv védekezések, amivel épen nem használ ügyének. Minduntalan sarokba szorítják szorítják az elnök kereszt kérdései, ilyenkor aztán neveltséges, hihetetlen hazugságokkal igyekszik magát tisztázni.

A tárgyalást délben felfüggesztették. Délután a vádlott kihallgatást folytatják. Ezután majd a tanuk kihallgatására kerül a sor, a mi jó ideig el fog tartani, mert több mint 30 tanut rendeltek be a tárgyalásra.

NAPI HIREK.

Gyilkosság a határban.

Debreczen alatt fekvő Szent-György pusztán kegyetlen gyilkosság történt tegnap. Alig egy félóra van a várostól Szent-György, mely Harstein Péter debreceni földbirtokos tulajdona. Itt lakott Bogdán Sándor juhász szamadó a feleségével és 3 gyermekével együtt. Bogdán bojtárja Turányi József fiatal legény volt, a kinek csakhamar megtetszett a gazdája esinos felesége Bogdáné. Folyton azon gondolkodott, hogy tegye magáévá az asszonyt. — Szombat este, mikor Bogdán utánna nézett a gazdaságnak, lesbe állott Turányi József. Kilencz óra felé járt az idő, mikor Bogdán visszatartott a lakása felé. Turányi rossz szándékkal ment elébe s csak olaj volt a tüzre, mikor a gazdája valami mulasztása miatt szemrehányásokat tett neki. Turányi durván, vad indulattal felelgetett vissza, majd dühösen Bogdánnak rontott s ökölbe szorított kézzel teljes erejéből orrba vágta. Egy pillanat alatt vér borította el gazdáját, aki felindultan akarta az ütést visszaadni. Megelőzte ebben a gyilkos szándéku bojtár egy még hatalmasabb ütessel, a mely után Bogdán megtántorodott és a földre esett. A bojtár rátérdelt a gazdája mellére, bal

kezevel átszorította a torkát, ökölbe szorított jobb kezevel pedig arcba verte. Mikor a vér Bogdánnak szét, száját, arcát elborította, akkor a bojtár kötetelt elő, azt hurokra kötötte és a gazdájának a huzta. A szerencsétlen ember nem birt védekezni, a bojtár pedig megfogta a kötél végét s körülbelül 20 méternyre huzta a juh-hodályba, ahol egy gerendára felkötötte. Turányi azután a kuthoz ment, megmosta véres kezét s visszament a szamádo lakására.

Odahaza a kis házban várták a gazdát, Turányi vállalkozott, hogy megkeresi. Elindult, egyenesen a juhodályhoz tartott s mikor látta, hogy a gazdája halott, levágta a kötélről, kirohant s zajt csapott, hogy Bogdán felakasztotta magát.

A eselődés előtt gyanus volt ez az öngyilkosság s az előhívott esendőröknek is besugták ezt a gyanúkat. — Turányit elővettek. Izgatott volt, fejtűnően viselkedett. Kihallgatása alkalmával zavart feleleteket adott, alibijet nem tudta igazolni. A esendőr erőlyesen rászólt:

— Te vagy a gyilkos!

— No hát látom, nincs menekvés beösmérem, én öltem meg Bogdánt.

A gyilkost vallomása alapján letartóztatták s értesítették a kir. ügyészséget. A helyszínre kiment Hoffmann Sándor vizsgálóbíró s dr. Isóó János törvényszéki orvos. A gyilkos azt vallotta, hogy összeveszett a gazdájával, nem birt uralkodni magán s így követte el tettét. Azt hiszik azonban, hogy ez ürügy, mert az asszony iránt érzelt nagy szerelme miatt követte el a gyilkosságot.

Utépítések a megyében.

A H.-Szoboszló-Böszörmény és Csegen eszközlendő utépítésekkel a vármegyei közigazgatási bizottság legutóbb tartott ülésén hozott határozatával, mint legelőnyösebb ajánlattevőt, Reichmann Armin helyb. vállalkozót bizta meg.

Az első takarékpénztár jótékonyága.

Az első debreceni takarékpénztár évi rendes közgyűléset tegnap délelőtt a részvényesek nagy érdeklődése mellett tartotta meg. E helyen emlékszünk meg azon jótékonyaságról, amelyet a takarékpénztár szokásaihoz híven ez évben is gyakorol. A takarékpénztár mult évi 303,709 korona 69 fillér nyereségből 2800 koronát fordít jótékony célra. Közművelődési alapítványának 1200 koronás kamatját Eklé József keleti akadémiát végzett ifjunak és Adamek Irma énekművész növendéknek adta ki. Szeretetházi alapítványának kamatait ez évben is a helybeli jótékony nőegyletek küldte meg segélyezési célokra s abból hét szegénysorsu nő és férfi segélyezettetett.

Névnapi és házszenelési ünnepély.

Kedélyes névnapi és házszenelési ünnepély volt tegnapeste Kék Sándor de-rék polgártársunk vendégszerető házában. A házi gazda tartotta névestélyét s ezzel kapcsolatos házszenelési ünnepélyt. Páratlan magyaros vendégszeretettel látták el a megjelenteket s a kedélyestársaság a Magyar

fiúk pompás zenéje mellett együtt volt a reggeli órákig. A vendégszerető házigazdánál ez alkalmából ott voltak: Asszonyok: Vecsey Imréné, Lovassy Károlyné, dr. Bruckner Ernőné, dr. Benedek Jánosné, Leidl Emilné, Biczó Gyuláné, Egmann Ferencné, Liptai Gáborné, Kék Istvánné. Szabó Józsefné. Pásztor Gyuláné, Ungvári Józsefné, Megyesi Sándorné, Pásztor Jánosné, Szentessy Jánosné, Szabó Antalné, Barta Gergelyné, Kiss Bálintné, Möricz Ferencné, Pásztor Istvánné, ifj. Pásztor Jánosné, Nagy Lajosné, Kék Józsefné, Kovács Jánosné, Horváth Jánosné, Bisotka Gáborné.

Leányok: Lovassy Oelberg Jolán, Sik Hermin, Szabó Laura (Nyiregyháza), Egmann Margitka, Szabó Aranka, Szabó Ida, Remisofszky Milka, Kozma Juliska, Kozma Katica, Kék Erzsike, Szentessy Ilonka, Szabó Giza, Nagy Margitka, Kovács Katica, Pásztor Rózsika. Az első toasztot Vecsey Imre tanácsnok ur, a másodikat Szabó Antal ur, a harmadikat Hajdu Gyula tanácsnok ur, a negyediket dr. Benedek János ur, az ötödiket Kovács János ur mondta. Hajdu Gyula ur ismételt toasztozott.

Tilos a koldulás.

Rég ki van már adva a rendelet, hogy tilos a koldulás, de ezt úgy látszik igen sok züllött alak nem veszi figyelembe, mert lépten nyomon találkoznak toladók, részeges alakokkal, a kik ily módon keresik meg a napi pálinkára valót. Tegnap Lakatos Ádám kóbor cigány rőtta végig a Kossuth utcát, koldulásával megállítva a járókelőket. Végre is a rendőség vetett véget meg nem engedett üzelmének, beszállítván a bűnügyi osztály fogdájába.

Ló- és szekér összeírás.

A ló- és szekér bejelentésére kitűzött 30 napi határidő folyó hó 15. napjával lejárt. Tekintettel azonban arra, hogy még folyton nagy számmal vannak jelentkezők, ezen határidő a városi tanács által kivételesen egy héttel vagyis folyó márczius hó 22-ik napjáig meghosszabbították.

Figyelmeztetnek tehát saját érdekükből is mindazok, kik lovaikat, szekereiket mindezeidig be nem jelentették, hogy azokat márczius 22. napjáig, mint véghatáridőig Csapó utca 43. számú háznál (Tüzoltó laktanya) okvetlen bejelentsek.

Ezen időn túl bejelentések semmi esetre sem fogadtatnak el, a mulasztók pedig érzékenyen meg fognak bírságotlatni.

Garázda részeg.

Ugyancsak borközi állapotban került tegnap délután Paragh Gábor hetes a Degenfeld tere, ahol széles jó kedvében botjával kezdte a vassátrakat döntgetni, majd mikor ezért László Antal sátorör rendre utasította a duhajkodó részegét, annak egy hatalmas nyaklevessel felelt szójatjára. Végre is a rendőröknek kellett ártalmatlanná tenni a garázdálkodó részeg embert.

Lichtschein Menyhért temetése.

A jótékonyaságáról általánosan ösmert Lichtschein Menyhért földbirtokost tegnap d. e. 10 órákor temették el a Nagyhatvan u. gyászház egészen megtelt részvevőkkel. Ott volt a város színe-java s az utcákon százával állottak a szegények, kiknek az elhunyt istápolója, gyámoltója volt, Krausz Vilmos főrabbi megható szép gyászbeszédet tartott, kiemelve az elhunyt jótékonyaságát, munkásságát. A kántus éneke után feltették a koporsót a halottas ko-

esira s a várad-u. izr. sirkertben helyezték örök nyugalomra.

A Korona Takaréék és Hitelszövetkezet

igazgatósága elhatározta, hogy tekintettel a még folyton tartó jelentkezésekre felvesz új tagokat mulasztási illeték szedése nélkül. Kölesönelőjegyzések a hivatalos órák alatt (d. e. 9-12-ig és d. u. 3-5-ig) a szövetkezetnek Piac-u. 6. sz. alatt levő hivatalos helyiségében már elfogadtatnak.

Az ipartestület közgyűlése.

Debreczen, márczius 18.

Tegnap délelőtt tartotta meg az ipartestület évi rendes közgyűlést, melynek eredményéről a következőkben számolunk be.

A mult héten Tóth Kálmán ipartest. elnök eljárása ellen lapunkban megjelent cikkek után, melyek valódiságát, misem igazolja fényesebben, hogy azokra az elnök még válaszolni sem tudott: előre számíthattunk arra, hogy a tegnap megtartott közgyűlés nagyon viharos lesz s az elnök eljárása miatt megkapja a közgyűlésen azt a dorgatóriumot, — amire működésével rászolgált.

Számításunkban nem is esz atkozunk.

A tegnapi napon az ipartestület oly viharos közgyűlést tartott, az elnök mult évi eljárása miatt, a szenvedélyek oly magas fokra hágtak, hogy a főkapitányt helyettesítő dr. Boldizsár Kálmán rendőrkapitánynak több ízben kellett a közgyűlést félbeszakítani.

A közgyűlés első tárgya a mult évi jelentés felolvasása volt, a mit a közgyűlés tudomásul vett, a második tárgyuál azonban, midőn a zárszámadás és költségelőirányzat elfogadását kérte a közgyűléstől az elnök, kitört a vihar.

K. Tóth Sámuel előjárásági tag nagyon sajnálja, hogy éppen ma, és éppen itt kellett tudomást szerezni arról, hogy miképen van a számadás összeálltva. Én ezt megakartam akadályozni — mint mondá —, el is mentem az ipartestületbe s az irodatiszt urat felkértem, hogy a választmány utolsó ülésében felolvasott számadást legyen szives rendelkezésemre bocsátani hogy ott a hivatalos helyiségben másolatot és ugy tudomást szerezsek róla.

Azonban az irodatiszt ur azt nyilatkozta ki, hogy azt csakis az elnök engedélyével adhatja ki (Felkiáltások: Helytelen volt.)

Később, mintegy 6 nappal ezelőtt ujra felmentem 2. választmányi tag úrral s kértük irodatiszt urat, hogy a számadást sziveskedjék rendelkezésünkre bocsátani. Az irodatiszt ur meg is tette, azonban mikor felvilágosítást kértünk tőle egyes tételekre nézve, azt válaszolta: ott van előttük, tessék megnézni! Ha pedig bővebb felvilágosítást kértünk tőle, azt mondta, hogy ott van az elnök ur. (Felkiáltások: Nem helyes, Nem helyes!)

Elismeri, hogy a kettős könyvvezetés jobb, s azt a tények is igazolják, de még ma az iparos osztálynak nagyon csekély része érti azt, s annál kevesebb része tudja. Olyanformán van a golog, mintha elmenénk egy igen szép előadásra, a mely igen érdekes és tanuságas máskülönb, de a mit angolul adnak elő (Ugy van! Ugy van! Derűltég.) Kárhóztatja s helyteleníti szóló azt az eljárást is, hogy a zárszámadást csak a gyűlés előtt közvetlenül kapják meg az iparosok; sokkal helyesebb volna, ha az a gyűlés előtt 8 nappal kiosztatnak a tagoknak, hogy már a választmány utolsó gyűlésén megbeszélhessék ezt az ügyet. (Közbekiáltások: Ugy van! Másutt ugy van!)

Az eljáró 800 korona fizetését reducálni kívánja és a befolyt pénzből 10 % ot juttatni az eljárónak tartja kívánatosnak, mert így az eljáró érdeke is követeli, hogy ne csak egyszer, hanem többször is elmenjen egyesekhez, hogy minél több pénzt hajtson be.

Szóla a zárszámadást nem fogadja el. (Eljenzés.)

Hasonló módon szól Z e l i n g e r Ede előjárósági tag. Fölhossa, hogy az elnök ur nem fordul az egyes dolgokban az előjárósághoz, hanem önkényesen jár el. A nyomtatványokat a helyett, hogy itt helyben jutányos áron szerezte volna be, elment Nagyvaradra s ott szerezte be drágábban. A zárszámadásban az alaptöke és a jövedelmek összevannak zavarva; még pedig azért, hogy ezáltal a közvetlen szemlélő tiszta képet ne nyerhessen.

Hiszen egyéb járulékaik nincsenek is, mint a beiratási díjak, azok pedig külön volnának vezetendők, azonban a számvizsgáló ur azt mondja, „így kell tenni, mert így akarja az elnök ur!”

A költségvetést nem fogadja el s a felmentést semmi esetre sem adja meg. (Eljenzés.)

Igy folyt le zárszámadás feletti vita, a mely mintegy két órai időt vett igénybe, a mikor az elnök feltette a kérdést, hogy a közgyűlés mondjon határozatot, hogy a zárszámadást elfogadja-e, vagy nem?

Az előjelekből már sejteni lehetett, hogy a közgyűlés a zárszámadást nem fogadja el — valamint a költségeloirányzatot sem fogadja el.

Mégis nem akarván a közgyűlés az elnökséget szabályellenes eljárásért ily nagy mértékben sújtani, Z e l i n g e r Ede indítványára, — ki előbbi indítványát visszavonta — elfogadta a zárszámadást; fentartotta azonban továbbra is azon határozatát, hogy a költségeloirányzatot most sem fogadja el és a kérelmező tisztviselőket akkor, a midőn a mérleg több mint 3000 korona veszteséget mutat, fizetésemelésben nem részesíthetik.

Ezekután 12 előjárósági tag soroltattott ki, kik újra megválasztottak; majd Zelinger Ede indítványa került tárgyalás alá, melyben kívánja, hogy a hírlapírók a jövőben mind az előjárósági, mind a közgyűlésekre meghívassanak ezután Széplaky József és társai indítványa került szönyegre, melyben a tagdíjak kivételénél több fokozatot kívánnak megállapítani. Mind két indítványt a közgyűlés érdemi elintézés végett az előjárósághoz utasította. A gyűlés ezzel d. u. 1/2 órákor véget ért.

A közgyűlés eredményéből láthatunk, hogy a tagok most már öntudatára ébredtek annak, miszerint nincs semmi szükség arra, hogy az elnököt vakon kövessék; mérlegelni tudtak az elnök múlt évi működését, számot vetettek önmagukkal s most már nem hajoltak meg az elnöki pressió előtt, hanem saját belátásuk s meggyőződésük szerint hoztak határozatot, amelyen csak örülni tudunk.

Március 15. a vidéken.

A szabadságharc ötvenharmadik évfordulóját váltó fénynyel ünnepelt meg a vidék is. Most kapjuk erről a tudósításokat. Az ünnepségekről tudósítóink következőképp számolnak be:

H.-Szoboszló, márc. 18.

Hajdu-Szoboszló város közönsége fényesen ünnepelte meg a március 15-diki nagy napot. Köz és magánépületek zászlódiszt öltöttek ez alkalomból.

Reggeli 8 órákor az ev. ref. templomban, mely zsufolásig megtelt közönséggel, Soltész László ev. ref. lelkész tartott hazafias érzéstől áthatott szép imát. Kilencz órákor kezdődött a piaetéren az emlékünnepele, 5-6 ezer főnyi közönség jelenlétében lelkes hangulatok között folyt az le. Az emelvényen Bocskai István 300 éves zászlóját lobogtatta a szél.

Ezelőtt 52 évvel Szent-Tamás sáncainál ugyanezen zászló alatt vitézül harcolt, vért hullatta a szoboszlói hajduság. Mellette sorakoztak a városban levő más egyletek zászlói. A hajduszoboszlói dalegylet Tóth Lajos karnagy vezetése alatt kitünő praecizitással adta elő a Hymnust Egressytől.

Fehér Căbor árvaszéki ünlők, lapszerkesztő nemes hévvel előadott, emlékbeszéde nagy tetszésben részesült, Baresa Mihály hittanhallgató Ábrányi Emil egyik gyűjtő hatású költeményét szavaltta elég hatásosan. Magyar Imre polgár a Talpra magyart adta elő zajos tetszés nyilvánítások mellett. A dalegylet közben-közben szebbnél-szebb hazafias dalokat énekelt és végül a Szózat-tal fejezte be az ünnepélyt. Az ünnepély végeztével Kovács Gyula polgármester, a rendezőbizottság elnöke meleg szavakban mondott köszönetet a közönségnek az ünnepélyen való impozáns megjelenéséért, továbbá a közreműködő uraknak s a dalárdának. Reményét fejezte ki, hogy míg magyar szív lesz e városban, ezt a fényes napot a város polgársága mindig hasonló lelkesedéssel fogja megünnepelni.

10 óra után az állami polgári iskola helyiségébe vonult a közönség javarésze, hol a tanárikar és ifjuság nagy és fényes ünnepséget rendezett.

Este a nagyvendéglőben, az ipartestületben, a 6 és 7. tizedbeli polgári (függetl. Kossuth-párti) körökben, továbbá az Ugron-Polonyi-féle függ. olvasó körben volt társas vacsora.

E r e n d r e d közönsége is megünnepelte márc. 15-ét. D. e. 9 órákor istentisztelet volt a református templomban. Daráczy Pál ref. tanító által vezényelt dalárda elénekelt a Kölescy Hymnusát, majd Csutoros Albert ref. lelkész lépett a szószékre s gyönyörű bibliai hangú imádságban adott hálát istennek.

A lendületes szép imádságot a „Mi Atyánk” elmondása s a dalárda által énekelt Vörösmarty „Szózat” követte.

Majd a templomból a nagy közönség a fiiskolába mert az iskolai ünnepélyre. Mindkét iskola növendékei elénekelték a Hymnust, melynek elhangzása után Csutoros Albert ref. lelkész lelkes szavakban magyarázta meg Március 15-nek jelentőségét. A lelkes beszéd elhangzása után úgy a fi, mint a leány növendékek szavaltak hazafias verseket többen. Majd a növendékek által elénekelt „Kossuth Lajos ablakában kinyitott a róza” kezdetű dal után ismét a növendékek közül mondott egy lelkes kis beszédet társai nevében. A lélekemelő szép ünnepélyt a gyermekek által énekelt „Szózat” zárta be.

Délután 3 órákor a nagy közönség a református fi-iskola udvarán gyülekezett össze.

Az ünnepélyt társas vacsora és táncvigalom követte.

Nádudvar, március 15.

Itt gyűltek össze Nádudvar választó kerületének községei, hogy együtt üljék meg a nagy nap évfordulóját. Lejött az ünnepélyre kerületének szeretett képviselője Papp Elek akit nagyközönség várt a Kabai alomáson és kísért hosszú koestorral Nádudvarra, a hol Boldizsár Zsigmond néptanító lelkes szavakban esmertette a március 15-iki fiatalság tetteit. Majd Papp Elek országgy. képviselő beszélt óriási lelkesedés mellett.

Az emésztési zavarok.

Ha azon szervek, melyeknek a gyomorban az étkek átalakulását biztosítani és az emésztést könnyíteni kell, el vannak gyengülve és rosszul működnek, úgy dyspepsia áll elő. Az étkek nem emésztődnek meg és heves fájdalmat, gyomornehézséget és gyomorsavanyt, rettenetes főfájást okoznak a betegnek, és az elveszti étvágyát. A nyugalom oda van, az idegek túl vannak izgattva és minthogy a táplálkozás már nem lehetséges, úgy az erők rövid idő alatt eltűnnek. A Pink-labdaesok, a vérre és az idegekre gyakorolt újbol helyreállító hatásuknál fogva a leghatásosabb szert képezik gyomorbeteg ellen. Néhány nap alatt a gyomorban ismét a kellő erőt kölcsönözik, amely annak jó működéséhez szükséges, megkönnyítik az emésztést a gyomornedvek szaporítása és erősítése által. Nyomatékos hatásuk kiterjed az egész szervezetre és nemcsak a beteg gyógyulását idézik elő, hanem annak üdülését is gyorsítják.

A Pink-labdaesok hatásának megerősítését a gyomorbetegnek közli velünk Topovics János közbirtokos ur barátja Tuzesből, akit előbbi megbizott azzal, hogy nekünk köszönetét közvetítse a Pink-labdaesok által elért gyógyulását.

„Barátom — mondja — egy idő óta nagyon hallgataggyá vált, folytonosan rossz kedvű volt, heves főfájásban szenvedett, nem volt többé étvágya és már a legeseké-

3 frt 65 krig, valamint állandóan a legújabb fekete, fehér és színes „Henneberg selymek” 65 krtól 14 frt 65 krig — méterenként — sima, sávos, kockázott, mintázott damasztok stb.

Menyasszony selyem	65 krtól	— 14 frt	65 krig
Selyem-damaszt	65	— 14	65
Selyem-kelmék öltönyöknek 8 frt	65	— 42	75
Selyem-foulard nyomtatással	65	— 3	65
Báli-selyem	60	— 14	65
Selyem:grenadia	80	— 7	65

méterenként portó és adómentesen a hához. Minták postafordultával. Schweiczbach kétszeres levélposta.

G. Henneberg, selyem gyáros, Zúrich

[cs. és kir. udvari szállító.]

Foulard selyem 65 krtól

lyebb táplálékot sem birta elviselni; így borzasztóan lesoványodott és erőit naponta esőkenni érezte. Minden alkalmazott gyógyszer hatás nélkül maradt, és barátom elhatározta a Pink-labdaesokot megkísérteni, miután egy újságban az általa elért gyógyulások elbeszélését olvasta. Csodálatunkra a főfájások már az első labdaesoktól kezdve eltűntek, az étvágy visszatért és barátom aránylag egész rövid idő alatt meg volt gyógyulva. Megbízott engem hogy Önnek köszönetét nyilvánítsam."

Minden a vér elszegényedéséből vagy az idegek elgyengüléséből keletkező betegségeknek a Pink-labdaesok felülmulthatnak. Meggyógyítják a vérszegénységet, sápkórt, neuralgiát, gyomorbetegségeket, rheumát és az általános gyengeséget férfiak és nőknél. Kaphatók minden gyógyszertárban, valamint Ausztria-Magyarország fővárosában **Török József** gyógyszertárában **Budapest** **Király-utca 12 sz** dobozonként **1 frt 75** kért vagy **6** dohoz **9** frtért.

Huszonnyolc gyermek apja.

márc. 18.

A redakció ma szenzációs levelezőlapot kapott.

Beküldője, kit a jelek után itélve bizonyára lapunk baratai köze sorozhatunk, azt adta tudtunkra, hogy egy kálvária-utcai eszmadia-mester felesége ma hozta a világra a huszonnyolcadik gyermeket. Hozzátette azt is, hogy ne engedjük magunkat becsapni.

A tisztas családapa ugyanis némiképen szerénykedik s két gyermeket letagad ebből a tisztességes szamból.

A dolog rendkívüli módon fölizgatta időjárásrovatunk vezetőjének fantáziáját s elhatározta, hogy meginterjúvolja a derék eszmadia-mestert.

Fel akart ülni egy fiakkerre, hogy úgy hajtsa on a családhoz, de később letett erről a tervéről, mert aggályai merültek fel az iránt, hogy vajjon ismerik-e a bakvitéz lovagjai a hitelműveleteket.

Rövid, de annál kevésbé viszontagságos ut után végre belépett a családhoz a szobában.

Az első percekben nem látott semmit, mert a konyha gőze elvakította. Odabenn ugyanis ruhát főztek s a felszálló ködfelhőbe misztikusan vegyült bele a szomszéd-szobából felhangzó karének. Tudósítónk mindazonáltal nem ismerve ellentállást és fáradságot, keresztültörte magát a fellegekben s megkezdte az interjút.

Ennek eredménye gyanánt konstantálhatjuk, hogy a eszmadia még csak 26 gyermeket sem szült, csupán 24-et. Másodszor ezt a 24-et sem ő szülte, hanem a felesége. Hozzá nem is egy feleség, hanem három, mi ebben az alakban nem is olyan csodálatos. Folytatól a legutolsó gyerek sem most született, hanem negyedéve. De meg aztán nem is gyerek, hanem lány.

Az ekképen leredukált szenzációt időjárás rovatunk vezetője azzal fejezte be, hogy tíz forint előleget kért a kiadótól.

De természetesen nem kapott.

CSARNOK.

A ki nem a szivére hallgat.

Társadalmi regény.

A „Debreczen” számára írta: **Vajda József.**

Folytatás.

Hideghkuty Gida. (16)

„Oh jaj nekem!”

„Legyen nyugodt asszonyom, reggelre semmi baj sem lesz, az álom csak jót tesz neki.”

„De miket beszélt! Kezdek gyanakodni Szentséges Isten, ha igaz! . . .”

„Ejnye azt a rézangyalát a libamájon hizott öregapátoknak, hát a Krisztus koporsója vagyok én, hogy úgy lamentáltok a fejem fölött” — szolt a kedves férj felugorva és nem kevesebbet tett, minthogy az elcsodálkozott szobaleányt kipöndörítette az ajtón, feleségére pedig úgy rákiáltott, hogy majdnem jól járt szegény.

„Te meg asszony hallgass, a ki irgalmad van, mert úgy kipenderítetek téged is ezen az ajtón a szobalányod után, hogy . . .”

„De Gida, az égre kérlek, te beteg vagy!”

„Beteg vagy? No jó, majd meggyógyítalak én, csak várj . . . Hallgatsz-e vagy l-lőjjélek!” Kiáltott vérben forgó szemekkel keresve revolverjét. Nem ember volt ő már többé, hanem állat, ketrecéből kiszabadult bestia. Örgöngve, ordítva dobált a szobában mindent, a képeket egymással verte le, a nagy tükröt pedig egy gyertyatartóval zúzta millió felé.

„Asszony, te még utamba mersz állni, mersz még beszélni . . . Ugy-e jó volt engem behálózni, hogy katonatisztné lehess! Fúj, gyalázatos, . . . pedig te azt a földet kóstolgató, földet buvó vakondot szeretted mindig! . . .”

„De ember, a becsületemben még neked sines jogod gázolni.”

„Hát ehhez van e jogom?” És földre teperte a védtelen gyenge asszonyt kibontott dus hajfonadékát kezére tekergetve rángatta ide-oda, lábbal rugta, az ütésektől csak úgy hangzott a szoba. Hiába kért, rimázkodott szivszaggató szavakkal Ottilia, a felbőszült vadállat csak nem fáradt a durva káromkodásban és a verésben.

Oh, hogy már a mézes hetekben, rosszul gondolt boldogságod legmagasabb pontjáról, képzelt menyországod örömeiből a legutálatosabb pokolba kellett szédülnöd!

Szüzi testedet hogy úgy rángatja tenger hajaddal, mint megvadult paripáját fékező zablájával!

Oh mindenek Istene, ne hagyd el őt! És az az ördög czimborája talán megfojtja tulajdon feleségét, ha a szolgaszemélyzet a nagy zajra és szivettépő sírásra be nem rohan és meg nem szabadítja.

Ugy vették ki a kezéből félholtan, kékre verve.

Még a szivtelen Zephirina, a könnyűvérü táncosnő is visszarettene ettől az embertől, a ki, mintha semmi sem történt volna, vagy mintha jól végezte volna dolgát, ráordított a szolgálókra, hogy most már hagyják aludni, azt a dámát meg dobják ki!

Ottilia természetesen egy külön szobát kért a Hotel tulsó szárnyán, a hol kissé rendbe szedve magát, asztalára borult és keservesen sirt . . .

(Folyt. köv.)

Alig használt vetőgépek fel-tűnő olesó árban 15, 17, 19, 21 sorosok Zaladrill, Schuttlevorth és Umrath-féle, előnyös fizetési feltételekkel. Cséplőgépresek, szíjjkerekek, vasajtók, vasrácsok és kerítések Klein Jakabnál Piacz-u. 26 Nagytőzsde udvarán.

Ugyanott legmagasabb napi árban vesznek ócska vasat és minden fémét.

Gyarmathy János mészáros

Dégenfeld-tér 9 sz. (Csapó-u. sarok.) Husárak: I. rendű 50 kr. II. r. 44 kr. 1 kgr. rostélyos 5 szeletbe. Friss és füstölt sertéshus napi folyó árnál 4 krral olesóbban. Vegyes hideg felvágott állandóan friss. Virsli és szavalade dbja 4 kr. Az üzlet reggel 6-tól este 8-ig nyitva Főútlez **Bethlen-u. 29.** (saját ház.) Itt a husárak: I. r. 48 kr. itt is mindenféle hentes cikkek kaphatók. **Vendég-lősöknek megfelelő árengedmény!**

Billiard asztal fordítható, jó karban levő, megvételre kerestetik.

Egy használt zongora

olesó árban eladó. Széchenyi-u. 27 sz. a.

Elsőrendű arankamentes. a m. kir. állami Vetőmagvizsgáló állomás által ólomzárólt

Lóhere és luczerna magot,

továbbá eredeti északnémet kiválóan megbízható kipróbált kitűnő csiraképeségű

Oberndorf, vörös Mamuth és olajbogyó

alaku répamagot,

jutányos áron ajánl

Holländer Adolf és fia cég

Debreczen, Piacz-utca 28.

Szives tudomásul!

Saját termésű, tiszta

természetes ó-borok

Szent-Anna pusztá homoki szőlő telepünkről.

Literes palaczkokban:

Fehér asztali	80 fillér
Rizling	92 „
Veres asztali 98-ról	80 „
Veres Kadarka 98-ról	1.20 „
Asztali siller	70 „
Nagy burgundi siller	92 „

Palaczkokért 16 fillér letét.

Hordó számra való vételnél megfelelő engedmény.

Kaphatók a termelő

Szabó Lajos fiai cégnél

Debreczen, Tisza palota
valamint

Geréby Fülöp Utódai uraknál.

Tavaszi és nyári idényre ajánlom elsőrendű férfi szabó üzletemet,

a hol is

valódi angol és scot szöveteim már megérkeztek, melynek megtekintésére ezennel meghívom a n. é. közönséget.

Modern angol szabászat. — Excellens munka.

Nálam készített
ruhákat
díjtalanul
vasaltatom.

Tisztelettel
Fényes Mór
férfi szabó
Debreczen, vármegyház
épület.

**Nyírbátor legszebb
helyén fekvő modern**

**nagy
bolthelyiség**

tágas pince és raktárhelyi-
ségekkel, különösen **nagy-
bani fűszerkereske-
désnek alkalmas, több
évre kiadó.**

Értekezhetni a tulajdonos
Mandel Dezsővel
Nyírbátorban.

Önkéntes árverés.

Alólirott közhírré teszem, hogy
Debreczenben a

Kossuth-u. 31 sz. házamat,

mely a debr. 3271 sz. telekjegyző-
könyvben A I. 1 rend. és 3515 hely-
rajzi szám alatt van nevemen beke-
belezve és a melynek területe udvar
és kerttel 475 négyszögöl és évi jöve-
delme 2400 kor., f. é. **márczius hó
25-ik napján délelőtt 10 órakor** általam
Balogh Géza debreczeni kir. közjegyő-
nek Kossuth-u. 9 sz. a. lakásán levő
iroda helyiségében megtartandó önkén-
tes árverésen eladom, ahova árverezni
szándékozókat meghívom.

כשר של פסה
A közelgő

izr. husvéti ünnepekre

Üveg-, porcellán-, zománczott
edényeket és mindenféle
evőeszközöket
ajánl

KASZANYITZKY ENDRE

Debreczen, Piacz-utca 27. sz.

Vidéki megrendelések a legna-
gyobb figyelemmel teljesítetnek.

Bóni gyártelep

és mezőgazdasági részv. társaság

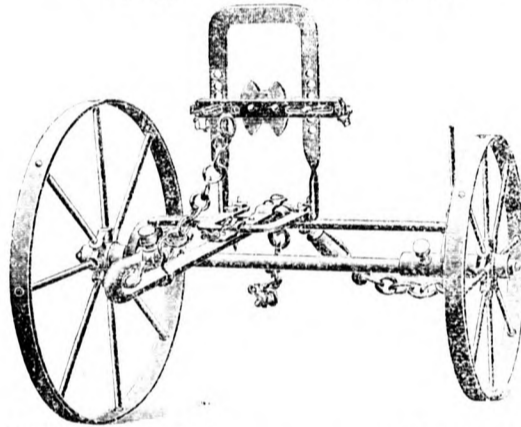
ezelőtt Mandel Eduard és társai

NYIRBÁTORBAN

ajánlja előnyösen ismert, szabadalmazott

két-tengelyű „Bóni“ ekefaligáit.

Megrendelhetők: Nyírbátorban fenti cégénél, Budapesten **KANN és HELLER** cégénél, valamint
a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél.“

Más rendszerű ekefaligák
jutányos áron átalkítottak.

Más rendszerű ekefaligák
jutányos áron átalkítottak.

Gróf Zselenski Róbert salánki uradalma.
A salánki uradalom nyír-vasvári gazdasága részére
Onok által szállított 14 db szab. állítható „Bóni“ eke-
faliga rendkívüli egyszerűsége, tartós szerkezete és
pillanat alatt eszközölhető állíthatósága folytán kitün-
ően bevált.
Szíveskedjenek enneséni gazdaságunk ré-
szére is további 18 db. állítható „Bóni“ faligá-
tát kiszolgáltatni. Ennesés. 1900. febr. 8.
Kiváló tisztelettel Nagy József
urad. intéző.

Gróf Károlyi Tibor uradalma.
Mintán szab. két-tengelyű „Bóni“ eke faligák cel-
szerű szerkezetűi és tartósságáról hosszabb használat
után meggyőződtem, kérem az uradalmi gazdaságok ál-
tal a napokban beküldendő 50 db. Back-fele ekefaligát a
legrövidebb idő alatt szab. „Bóni“ ekefaligává átalkít-
tatni.
Nyírbátor, 1900. jan. 24-én.
Tisztelettel
Mikolay Lajos
urad. tisztartó.

Női és férfi

ruhák

**Festése és
tisztítása**

kifogástalanul

Hrabéczy Antal

kelmefestő és tisztító intézetében
eszközöltetik.

DEBRECZEN,

Széchenyi-utca 42.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.